

BIEŁARUSKAJA

KRYNICA

PALITYČNAJA, HRAMADZKAJA I LITERATURNAJA HAZETA.

Adres Redakcyi i Administracyi:

WILNIA, LUDWISARSKAJA 1-19. (Wilno, Ludwisarska 1-19)
Redakcyja adčyniena ad 9 hadz. ran. da 4 hadz. wieč.

„Biel. KRYNICA“ kaštuje na hod—10 zał., na paŭhoda—
5 zał., na 3 miesiacy — 3 zał., na 1 miesiac — 1 zał.
HAZETA WYCHODZIĆ RAZ U TYDZIEŃ.

Cena abwiestak:

na 1-šaj staroncy 60 hr., 2 i 3 — 50 hr., na 4-aj —
40 hroš. — za radok drobnaha druku ū adnej špalcie

25-cilećcie wolnaści litoŭskaha druku.

Jubilej hety prypaŭ na dzień 7-ha traŭnia siol. h. Litoŭskaje hramadzianstwa, acaniŭšy naležna wartaść i značeńnie hetaha dnia, światkawała jaho duža ŭračysta.

A 10-aj hadzinie ranicaj u kaściele św. Mikałaja adbylosia ŭračystaje nabaženstwa, jakoje adprawiŭ papieski šambelan ks. D-r Ant. Wiskont, a kazańnie adpawiednaje skazaŭ ks. D-r Žajončkoŭski.

A 7-aj hadzinie ŭwiečara ū sali św. Mikałaja adbylasia jubilejnaja akademija, na jakoj pramowili staršynia Litoŭskaha Tymčasowaha K-tu K. Stašys i dyr. J. Kairiukštis. Pieršy pramoŭca ū ahulnych słowach prastawiŭ wialikaje kulturnaje značeńnie jubileju wolnaści litoŭskaha druku. Druhi-ž pramoŭca, jak najstarejšy z żywučych litoŭskich adradžencau i jak nawočny świedka baračby litoŭskaha narodu za swaju rodnuju knižku, jarka apisaŭ z asabistych uspaminaŭ usiu henu wialikuju baračbu swajho narodu.

A hadzinie 9-aj wiečaram u Litoŭskim Klubie adbylasia harbatka, na jakoj šmat było pramowaŭ asnutych pierawažna na asabistych uspaminach pramoŭcaŭ. Była tam tak-ža pramowa i biełaruskaja. Nastroj pramoŭ byŭ duža ciopły i serdeczny.

* * *

Z pryčyny ŭspomnienaha jubileju nie adrečy budzie nam bliżej z im paznajomicca. Pieršaja litoŭskaja knižka wyjšła ū 1547 hodzie litarami gotyckimi (niemieckimi). Adnak paźniej Litoŭcy pryniali ū swaich drukach litary łacinskija. Stałasja heta dzieła katalictwa j ahulaŭ zachodniaj cywilizacyi, jakija litoŭski narod całkom sabie pryswoiŭ.

Pašla zlučeńnia Litwy z Polščaj (1569), Litwa paddałasja polonizacyi. Wyšejšyja slai litoŭskaha narodu pawoli całkom prymali polskuju mowu j kulturu, a čysta litoŭskim astaŭsia tolki narod.

Urešcie, kali pašla padzielu Polščy Litwa adyšla da Rasiei, jak nia dziwa, ale narod litoŭski ū peŭnaj swajej čaści paddaŭsia nie rusyfikacyi, jak hetaha treba było spadziawacca j da čaho ūsiejšaj imknulisia rasiejskija ŭrady, ale polonizacyi. Sprawa ū tym, što litoŭski narod, uciakajučy ad rasiejskaha prawasłaŭja, kab nia ŭtracić ničoha z swajej katalickaj wiery, nia majučy ū toj čas nacyjanalnaj świadomaści, harnuŭsia pad apieku adzinawiernaj katalickaj Polščy j chutka polščyŭsia.

Niemiec Al. Hilferding, žadajučy pamahčy rasiejskamu ŭradu zrusyfikawać usie narody, što byli pad Rasiejaj, padaŭ dumku stwareńnia ahulna sławianskich litaraŭ. Palak St. Mikucki horače pryniaŭsia dumku hetu prawodzić u žyćcio, pačynajučy ad Litwy.

1864 hodu, 7 traŭnia, nastupiła zabarona drukawać litoŭskija knihi łacinskimi litarami. Drukawać ich treba było litarami rasiejskimi (hraždankaj). Dzieła hetaha była stworana adumysłowaja kamisiija, dušoj jakoj byŭ toj-ža Mikucki.

Zabarona hena trywała 40 hadoŭ. Za hety čas urad nadrukawaŭ hraždankaj 41 litoŭskuju knižku źmiestu pierawažna relihijnaha. Dzieła hetaha adnak patrebnaj była na hetyja knižki biskupskaja aprobata. Woš-ža adrazu pašla zabarony, prystupiŭšy da druku hraždankaj pieršych litoŭskich knižak, urad źwiarnuŭsia da tačasnaŭ žmudzkaha biskupa Macieja Wałančeŭskaha z prošbaj aprobaty na hetyja knižki. Biskup takija aprobaty špiarša dawaŭ. Ale narod adkinuŭ takija druk, instynktoŭna adčuwaŭ, što praz čužuju dla jaho dušy formu chutka pojdzie j čuży źmiest. Dy-j ahulaŭ, namiery rasiejskaha ŭradu zrusyfikawać i sprawasłaŭić litoŭski narod byli šyroka wiedamy. I sapraŭdy, u henych knižkach wydawanych hraždankaj chutka pačali źjaŭlaccia dumki niazhodnyja z katalictwam. Biskup Wałančeŭski aprobaty swaje na hetyja knižki dawać pierastaŭ. Na miejsca hetych knižak, drukawanych Rasiejcami, biskup Wałančeŭski pačaŭ sam pisać litoŭskija knižki dla narodu j drukawać ich zahranicaj, u Litwie, što była pad Prusijaj: u 1868 hodzie wyjšła tam 6 knih, jakija tysiačami byli prywožany z zahranicy j pašyrany siarod litoŭskaha narodu. Za heta biskup Wałančeŭski byŭ pakarany chatnim aryštam. Ale pačatak byŭ зроблены.

U Pruskaj Litwie, u miešcie Tylży, zasnawałasja stałaja placoŭka litoŭskaha druku. Stwaralasja celaja armija tak zwanych našelnikaŭ knih, jakija z Tylży roznymi dastupnymi čalawieku sposabami nasili knihi ū Litwu, što była pad Rasiejaj i pašyrali siarod litoŭskaha narodu. Spatykali ich aryšty, štrafy, turmy, Sibir, ale ništo nie paŭstrymała hetych patryotaŭ ad wialikaj narodnaj pracy. Pryhoža j šyroka ūsio heta apisywaje dwuchtamowaja litoŭskaja knižka „Knygnešai“ (našelniki knih), wydanaja niadaŭna ū Koŭnie.

U tym-ža čaście niawoli litoŭskaha druku, u Pruskaj Litwie, u 1883 h. pačala wychodzić i pieršaja litoŭskaja adradženskaja časopiš „Aušra“ (Zara). Da času wychadu hetaj časopisi litoŭskija druk byli pierawažna źmiestu kulturna-relihijnaha. „Aušra“ pieršaja pastanawiła sabie mety ahulna narodnaja, hramadzkija j polityčna-niezaležnickija.

Za 40 hadoŭ niawoli, jak my ūžo ŭspomnili, rasiejski ŭrad wydaŭ hraždankaj 41 litoŭskuju knihu, a litoŭskaje hramadzianstwa za toj-ža čas, nia hledziačy na žorstki prašled, wydała bolš jak 1900.

Narod, jak bačym, pieramoh. Ideja j sprawiadliwaść uziali wierch nad brutalnaj maskoŭskaj siłaj. Prakanaŭsia ab hetym urešcie j sam urad: 1904 hodu, 7 traŭnia nastupiŭ dazwoł drukawać litoŭskija knižki łacinskimi litarami.

Ad hetaha času da siańnia prajšło 25 hadoŭ, za jakija Litwa na swaich ziemiach, choć jašče nie na ūsich, pazbyŭšysia čužynca, zdabyła swaju niezaležnaść, stwaryła swaju sučasnuju kulturu j nawuku. Za hety čas wolnaści, možna

Akademija nawuk u Mien-sku — dowaz żywučasci biełaruskaj nacyi.

Ab žyćci ū Radawaj Bielarusi j padstawowych rečach komunistyčnaj nacyjanalnaj palityki znajem dosyć, kab na asnowie hetaha wyrabić sabie jasny pohlad na raźwićcio tam biełaruskaj nacyjanalnaj ideji.

Znajem, što imknieńni komunistyčnaj ŭłady jduć pa linii procinacyjanalnaj, dzieła źniščeńnia asnowy narodu jak celaści. Materyjalistyčny świetahlad, imknieńnie da źniščeńnia siamji, jak padstawy istnawańnia asobnaha narodu, wykidywańnie moralnych i etyčnych padstawaŭ, ŭwodžanych u žyćcio relihijaj, — usio heta jość dokazam komunistyčnaha imknieńnia da źništažeńnia nacyjanalnah pačućcia i, što za hetym idzie — da niabyćcia paasobnych narodaŭ.

Biełaruski narod, jak asobnaja nacyja, pawodle planaŭ komunistyčnych mudracaŭ, nia moža j nia śmieje adhyrać nijakaj roli, jany jaho praznačyli pad noż swaich „došledaŭ“.

Dla nas susim jasna, što ūsie komunistyčnyja „došledy“ jość tolki absurdam, bo škirony prociŭ zakonaŭ pryrody, jakich nijakaja siła pieramahčy nie zdaje. Dzieła hetaha my hladzim na heta z poŭnym supakojem i z radaścij ščwiardžajem, što ūsie natuhi komunistyčnych „chirurgau“, kab wyrażać biełaruskamu narodu jaho nacyjanalnaj pačućcio j jaho narodnuju biełaruskaju dušu, biazśledna rabiawucca.

Biełaruskaje nacyjanalnaj žyćcio ū Radawaj Bielarusi pakulšto ciače jšče tolki adnym ručajkom — ručajkom nawuki i dzieła hetaha jano j nia jość poŭnym. Nie chapaie tam pracy nacyjanalnaj na niwie relihijnaj. Biełaruski nacyjanalny intelekt, wycieśniany z žyćcia palityčnaha, kinuŭsia ū halinu pracy nawuki i stwaryŭ Bielaruskaju Akademiju Nawuk u Miensku, jakaja jość siańnia wohniščam biełaruskaj kultury. Spadziejmosia, što tworčasć biełaruskaha nacyjanalnah intelektu hetym nie ahrańiŭacca j pašyrycca na pracu nad nacyjanalnym adradžeńniem j ū halinie relihijnaj. Bo Bielaruskaja Akademija Nawuk heta dowaz žyćcia celaj biełaruskaj nacyi, a nacyjanalnaj žyćcio naše, jak i žyćcio inšych narodaŭ, biaz relihii abyjścisja nia moža.

U Zachodniaj Bielarusi, choć i ū wielmi ciažkich warunkach, pobač z raźwićciom biełaruskaj narodnaj kultury, pašyrajecca nacyjanalnaj adradžeńnie i ū halinie relihijnaj. Heta nacyjanalnaj praca ū halinie relihijnaj musić pierakinucca i ū uschodniuju častku Bielarusi, dzie dziejaść swaju pačnie prawodzić popleč z Aka-

skazać, Litwa dahnała toje, što prapuściła ū niawoli.

Z usiaho wyšej skazanaha bačym, jak pieramožna wyjšaŭ litoŭski narod z kryžowaha polska-rasiejskaha ahniu. Siłaj swajej woli staŭ hety narod na pryrodny svoj šlach, abaraniŭ svoj pryrodny charakter, pazbyŭsia čužynca j pačaŭ źbirać u narodny arhanizm svoj adarwanych čužyncaŭ swaich-ža synoŭ.

Zmahańnie litoŭskaha narodu za swaju dušu, za swaju mowu j kulturu z daloka niarodnaj siłaj napeŭna budzie ŭpisana ū historyju nia tolki Litwy, ale j ahulna ludzkaju — załatymi litarami.

Litoŭskaje adradženskaje zmahańnie — jak-ž pryhoży j wialiki pryklad dla takoha-ž zmahańnia j Bielaruskaha narodu!

C U K I E R

Jość najzdarawiejšym adžyŭleńniem, daje
Z D A R O Ŭ J E, S I Ł Y i zapal da pracy.

demijaj Nawuk. Nie zwažajučy na toje, što komunisty swaimi arhanizacyjamy „biazbožnika“ tak mocna, pawodle ich rozumu, zmahajuca z relihijaj, ŭsio-ž dyki orhijastyčnyja sposaby „biazbožnika“ nia spyniać naturalnych prawou bielaruskaha narodu i ŭ duży jahonaj nia zdušać pačućcia relihijnaha, jak nie zahłušyli i pačućcia nacyjanalnaha. Bo nie komunisty stwaryli Bielaruskiju Akademiju Nawuk, a stwaryła jaje, prociŭ ich woli, bielaruskaja Nacyja. p-k

Z hazet.

Bawiacca ŭ... waražbu.

Nr 110 „Dz. Wil.“ prynosić wyssanuju, jak zwyčajna, z palca wiestku ab padziele „BChD.“ I cha-b hetym panom jašče nie chaciełasia?... My z swajej starany musim skazać, što rabić konkurencyju „Dz. Wil.-mu“ ŭ waražbictwie nia žbirajemsia. Ab tym-ža, što sapraŭdy jość i ab čym wiedajem, możam karotka skazać, što ab padziele hetym nam ničahutki nia wiedama.

Z bielaruskaha žyćcia.

Pasiedžaninie Centralnaha Ŭradu Bielaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury adbyłasia 16 h. m. Miż inšymi sprawami pryhaty rehulamin bibliateki pry Centr. Ŭradzie Instytutu. Ab adčynieńni bibliateki dla karystańnia budzie ŭ swaim časie pawiadomlena.

Sud nad redaktaram „B. Krynicy“ hram. J. Paźniakom. 10-ha traŭnia s. h. Wilenski Haradzki Sud zasudziŭ red. Paźniaka za skanfiskawany Nr. 50/1928 h. „B. Krynicy“ na 2 tydni arysztu i 5 zł. sudowaj apłaty, a za Nr. 51—taksama kanfiskawany — tak-ža na 2 tydni arysztu i 5 zł. sudowaj apłaty. Redaktar Paźniak užo padaŭ apelacyju ŭ Akružny Sud.

Nawukowaja lekcyja inż. Dubiejkoŭskaha. U niadzielu 12 h. m. inż. Dubiejkoŭski pračytaŭ u Wil. Hurtku B. I. H. i K. lekcyju ab reformie ŭ wiaskowym budaŭnictwie. Lekcyja była wielmi cikawaj i karysnej. Pažadana, kab inż. Dubiejkoŭski swaje pracy ab budaŭnictwie

wydaŭ knižkaj, jakaja, śmieim ćwierdzić, pryniesła-b šmat karyści našamu slalanstwu.

Ahulny hadawy schod Biel. St. Sajuzu adbudziecca ŭ niadzielu dnia 26. V. s. h. ŭ uniwersyteckaj sali Nr. 6 haloŭnaha budynku. Pačatak a 14 aj, pry niastačy kworuma a 15-aj hadzinie.

Kulturnaja praca na wioscy. Teatralnaja družyna Biel. Inst. Hasp. i Kultury pad kiraŭnictwam instr. W. Šutowiča ładziła 6-ha traŭnia s. h. ŭ w. Wialikaj Mysy, Kreŭskaj hm. i 12-ha traŭnia s. h. ŭ w. Šwirydawičach, Smarhonskaj hm. bielaruskija pradstaŭleńni. Stawilisia: „Paŭlinka“ i „Zaručny Paŭlinki“. Narodu ŭsiudy było wielmi mnoha.

Z ukraïnskaha žyćcia.

Zdarowaja i razumnaja apieka nad moładździu. Ukraïnskaje hramadźianstwa žwiartaje wialikuju ŭwahu na ŭzhadawańnie swajej moładzi ŭ školnym užo wieku i arhanizuje dla jaje na letnija wakacyi hetak zwany „Tabor Nowiki“, jaki biare pad swaju apieku ŭkraïnskich, pieradusim miestawych dzieciej, ad 8 da 14 hadoŭ i wywozić ich na letnija wakacyi na prawincyju. Dzieci u takim „Tabory“, pry čystym pawietry, majuć dobruju apieku i zdarowaje ŭkraïnskaje wychawańnie, za małuju tolki apłatu, ad 65 da 80 zł. za celaje leta.

Z Niezależnej Litwy.

Łatwijski prezident adwiedaje Koŭnu ŭ kancy m-ca traŭnia, jak hość prezidenta Litwy. U polityčnych kruhoh hetym namieran Łatwijskaha prezidenta prydaŭc wialikaje značeńnie.

Sympatyja Łatyšoŭ da Litwy. U łatwijskim sojmie staršynia zahraničnaj komisii Ciełens miż inšym zajawiŭ, što ŭ Łatwii jość polityčnyja hrupy, jakija ŭwažajuć, što łatwijskaja zahraničnaja polityka pawinna jści razam z politykaj polskaj. Socyjał-demokraty adnak z hetym nia zhodny. Dalej pramoŭca padčyrknuŭ, što Łatwii treba žwiarnuć asabliwuju ŭwahu na jaje adnosiny da Litwy z jakoj nawat treba arhanizawać mytnuju uniju.

25-cilećcie wolności duku ŭ Koŭnie było światkawana duža ŭračysta. Arhanizataram hetaha jubileju byŭ sajuz litoŭskich žurnalistaŭ. Ŭračystaje światkawańnie adbyłasia ŭ teatry. U prezydymie zasieli najstarejšyja kulturnyja litoŭskija dziejačy, jak d-r Šliupas, d-r Grinius, ks. Tumas, prof. W. Birsyška i inšyja. Światkawańnie zakončyłasia adpawjednymi prywitalnymi pramowami.

Z Polšcy.

Pieraraschod budžetu ŭ 1927-1928 budžetnym hodzie dasiahnuŭ, jak wiedama, 563 miljonu zł., za što b. ministar skarbu Čechowič papadany ŭ sud Džiaržaŭnaha Trybunału. Tymčasam ujaŭnien nowy pieraraschod budžetu za 1928-1929 h. Pieraraschod heny, jak padajuć hazety, dasiahaje 135 miljonu zł.

Polskaja krajowaja wystaŭka ŭ Poznani adčyniena 16 h. m. Letaš była Paŭnočnaja Wystaŭka ŭ Wilni, jakaja končyłasia hrašowymi nieparadkami.

Kali žbiarecca Sojm? Niekatoryja polskija sojmawyja kluby žadajuć sklikańnia sesii Sojmu ŭ čerwieni, a niekatoryja aŭ u wieraśni s. h. Hetapažadani sojmawych klubau, ale pažadani sklikańnia sojmawaj sesii z boku ŭradu, ad jakoha najbołš heta zaleža, dyk nia čutno. Dziela hetaha niama peŭnaści na kali Sojm budzie sklikany.

Kružok ukraïnskich studentau U.S.B.

z pryčyny 68-ych uhodkaŭ śmierci TARASA ŠEWČENKI ładzić u ŭniwersyteckaj sali Śniadeckich, u niadzielu dnia 19 traŭnia s. h.

KANCERT-WIEČAR.

Na prahramu składajuca: referat, ukraïnskija narodnyja pieśni i hulni. Choram dyryhuje wiedamy ŭsiej Wilni hram. Maćwiejec.

Pačatak a 8-aj hadz. ŭwiečary.

Matčyna świat.

Pisalaŭ ab hetym świecie letaš („B. Krynica“ Nr. 30/28), uspomnim ab im sioleta i nie pierastaniem dumku hetu kidać u bielaruskaje hramadźianstwa da tej pary, pakul „Matčyna świat“ nia staniecca na Bielarusi światam usienarodnym, ahulnym. Prynamsia dla tej častki našaha hramadźianstwa, što z pajmom „maci“ lučyć zasaŭ światasći j niepadzielnasći siamiejnaha ahmieni (damowaha wohnišča) naahul i abapiertaha na nawucy Chrystowaj —asabliwa.

Žanočaje pytańnie, jak takaje, u adradženskim ruchu bielaruskim, dahetul tak jak i nia istnuje. A škoda wialikaja, bo sled pracy bielaruskaj žančyny, jejnaja samaachwiarnaść za karotki dosyć čas našaha adradžeńnia lišnie widawočny, kab ab hetym treba było jšče niešta dadawać. Dosyć uspomnić tych cichich bielaruskich matak, što ciapłom duży swajej budzili i ŭzhadowywali daŭhija pakaleńni našaha narodu da času jahonaha prabudžeńnia, upaiwajučy im u cišyni j skromnasći siamiejnaj biezhraničnuju luboŭ da ŭsiaho zahnana, a adnak rodnaha, bielaruskaha.

A kali pakazalisia pieršyja probłyki narodnaj našaj woli, maci bielaruskaja była pieršym dla hetaj mety achwiaradaŭcam, składajučy na narodnym aŭтары ŭsio, što mieła na hetym świecie najdaražejšaje: swajo dzicia. I kolki-ž siahońnia jość bielaruskich matak, što addaŭšy dzieciej swaich na służbu bačkauščynie, idej, sami na staryja kaleni astalisia biaz pomačy, biaz rady? Čhto, jak i hdzie im usio heta zamienić?

Hetak było dahetul. A kolki-ž jašče achwiar, kolki hłuchoj boli čakaje bielaruskiju matku, pakul maci ŭsich matak, Bielarus nia staniecca wolnaj i calkom niezależnaj? I čym winna taja jakraz maci bielaruskaja, čyjo dzicio pakachaŭšy nad usio wolu narodu swajho, jamu calkom idzie na służbu, wyrakajučysia spakojnaha žyćcia asabistaha i jahonych wyho-

daŭ? — Samo nia majučy zapeŭnienaha zaŭtra, nia moža dać hetaha i swajej maci.

Heta ŭsio čakaje siańnia i doŭha jšče chiba ŭ budučynie bielaruskiju maci. A adpłata? Bielarus siańnia jšče za slabaja, kab materjalna hwarantawać ludziej choć-by j najbołš dla sprawy zasłužonych. Ale ŭ miežach mahčy-masći i najbiadniejšaha nawat čalawieka žmiaščajecca hwarancyja m o r a l n a j a: być udziačnym, stwaryć i ŭtrymliwać duchowuju atmosferu zrazumieńnia dla ciažkich abawiazkau bielaruskaj maci dy pakazać jej krynicy duchowaj siły, duchowaha hartu. Hetaj dumcy i pryšwiačany niżej padanyja radki.

Najnawiejšaja para biazpraŭna chwalicca, što, byccam, jana tolki abjawiła čalawieka jak razumnaha twora, što siaredniawiečča, byccam, addawała žančynu ŭ padručča mužčynie, što wartaść adzinki ludzkoj znajšoŭ humanizm (narodalubstwa) i h. d. Usio heta ŭ sapraŭdaści pradstaŭlajecca jnakš, bo wyznawalniki tolki što nazwanych pohladaŭ musiać pomnić idola swajho Zarathustru, skazaŭšaha, što „čalawiek jość niešta, što musić być pieramožana“ (Nietzsche). Los pahanskaj žančyny starych i najnawiejšych wiakoŭ byŭ-by losam usich žančyn i da siahońnia, kab ich nia ŭziało ŭ abaronu chryšcijanstwa. Samaje tolki narodalubstwa (humanizm), jak wyplad kultury, padniać žančynu by nikoli nia zdoleła i ŭ nawawieku, jak nia zdoleła hetaha zrabić u załatuju paru staroha wieku, u stara-pahanskich Hrecy i Rymie. Bo-ž wiedama, što ŭ časy Homera i rymskich karaloŭ žančyna tam ciešyłasia z wialikaj pawahi, jakaja adnak z postupam pahanskaj (choć i wielmi wysokaj) cywilizacyi abiarnułasja ŭ hatowaje niasokaj cywilizacyi. I heta tady, kali cywilizacyja za časou rymskich cezaraŭ dajšła da najwyšejšaha swajho punktu. Islam, hdzie tolki mieŭ i da siahońnia maje siłu, adabraŭ žančynie ŭsie prawy. U Indyj, pierad prychoŭdam tudy Anhličanaŭ, žonka musila jści razam na ahoń z trupam swajho muža, a ŭ najbołš cywilizawanaha

siahońnia pahanskaha narodu Japonskaha los žančyny ničym nia rožnicca ad losu žančyny ŭ starapancaŭ.

A chryšcijanstwa? Specyjalna što datyča katalictwa, dyk adzin przykład hawora za ŭsie: kali anhielski karol Henryk VIII-my, skryŭdziŭšy žonku swaju (adahnaŭ jaje, kab żyć z druhaj), damahaŭsia pašla ad papieža začwierdžeńnia hetaha biazpraŭja, dyk toj zhadziŭsia lepš na adlučeńnie celaha narodu anhielskaha, čym-sia paćwierdzić hwałt nad adnej adzinaj tolki žančynaj.

Zakidajecca chryšcijanstwu, što nia przy-naje žančynie roŭnasći z mužčynam. Ale hdzie-ž taja roŭnaść maje być? Žančyna nikoli nie zraŭ-najecca z mužčynam u fizyčnaj sile, u fizyjalahičnaj budowie, taksama jak mužčyna nie daraŭ-naje žančynie swaim čućciom. Jak mužčyna, tak i žančyna istnujuć kožny dla inšaj mety i tamu roŭnymi być nia moħuć. Zatoje chryšcijanstwa przyznaje žančynie roŭnapraŭnaść z mužčynam, što ŭ praktyčnym žyćci daje žančynie niezraŭnana bołš.

Skazana dosyć, kab bačyć, što nijaki z światapahladaŭ ad najstarejšaj minuŭščyny i da najnawiejšaj sučasnasći nie hwarantuje žančynie hetulki prawou, jak heta robić chryšcijanstwa. Tamu siahońnia, stojačy tak skazać na parozie pary arhanizawańnia bielaruskaha žanočaha ruchu, jak takoha, treba ad duży pažadac, kab jon pakaciŭsia załatym rečyščam chryšcijanstwa, a nia wylisja ŭ biezbiarežža. Patreba takoha ruchu ahulna adčuwaiec: čaj-ža nia treba budzie doŭha hetaha čakać. Bielaruskaja žančyna niearhanizawanaja zrabiła dla našaha narodu šmat. U arhanizacyi, spadziejmosia, zro-bić bołš, a pierad usim pastarajecca, kab uzha-dawańnie ŭ siemjach bielaruskich—inteli-henskim pačynajučy—było ŭrešcie sapraŭdy bielaruskim.

A. Koŭzan.

BIELARUSKAJA KNIHARNIA „ПАХОНИЯ“

Wilnia, Zawalnaja 7

PRADAJE:

Školnyja padručniki dla pačatkawych i siarednich škol, jak bielaruskija, tak i polskija. Twory bielaruskich paetaŭ i piśmieŭnikaŭ. Knižki ab haspardarcy, sceničnyja twory, usie bielaruskija časopisi, wychodziačyja ŭ Wilni, haŭawiki roznych raniej wychodziačych bielaruskich haŭet, kancelarskija, školnyja i pišmiennyja pryłady, paštoŭki i roznyja hulni i inš.

Zakazy z prawincyj spaŭniajucca chutka i akuratna: pašla atrymaŭnia ŭsiej wartaści zakazu, abo nakładnoj plataj (za pabraŭniem) pa atrymaŭni trećiaj častki wartaści zakazu.

Dla kniharniaŭ dajecca škidka.
Pierasyłka knih na košt zakazčyka.

KUPLAJCIE.

miesiačnuju časopiš bielaruskaj moładzi

WYPISWAJCIE.

„Шлях Моладзі“.

Trećci numar za m-c trawień u pabolšanym farmacie ŭžo wyjšaŭ z druku i pradajecca ŭwa ŭsich bielaruskich kniharniach.

PADPISKA:

na m-c —35 hr., na paŭhoda—2 zł., na hod—4 zł.
Adrse Redakcyi: Wilnia, Ludwisarskaja wul. Nr. 1, kw. 23.
Redakcyja „Šl. Mol.“ padaje da wiedama, što tym, chto nie adkliknušsia pašla pieršaha numaru, časopiš nie wysylajecca.

Lakarnia Litoŭskaha

T-wa

Sanitarnaje Pomačy

ŭ Wilni, Wilenskaja wul. 28.

Pryjmajuć dachtary specyjalisty. —Adbywajucca ŭsialakaha rodu operacyi. U lakarni addziely: unutrany, chirurgičny, ginekolihičny i radzilny.

Kabinet Rentgena i elektra-medyčny.

Lačeŭnie pramieŭniami, fahrafawaŭnie, prašwiatłaŭnie, elektryčny masaž.

Prymo ad hadz. 10 r. da 4 pa pał.

Niezamožnym ustupka.

BANK CUKROŬNICTWA

Akcyjnaja Supałka ŭ Paznani

ADDZIEŁ U WARŠAWIE

Skład CUKRU u Wilni

wul. Sławackaha 27, u mahazynach Polskaha Lloyd.

Skład cukru ŭ Baranawičach, wul. Šasowaja 123.

Pradaža cukru hurtowa j detalična pačynajučy ad 1 miaška.

UWAHA!

Haspadarka 140 marhoŭ ziamli, na jakoj rodzić pšanica, ŭ mieście, wyšejšyja školy, himnazii, čyhunka, żywy i niażywy inwentar, dom 12 pakojaŭ, elektryčnaŭe światło, cana 90.000 zł., zrazu płacić 50.000 zł.

Haspadarka 108 marh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j żyta, z budynkami i inwentarom, cana 50.000 zł., zrazu płacić 30.000 zł.

Haspadarka 152 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j żyta, z budynkami i inwentarom, cana 70.000 zł., zrazu płacić 40.000 zł.

Haspadarka 120 mrh., pry pawiatowym mieście, dom 8 pakojaŭ z żywym i niażywym inwentarom, cana 60.000 zł., zrazu płacić 30.000 zł.

Haspadarka 100 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j żyta, z budynkami i inwentarom, cana 30.000 zł., zrazu płacić 20.000 zł.

Haspadarka 31 morh ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami i inwentarom, cana 16.000 zł., zrazu płacić 10.000 zł.

Haspadarka 110 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j żyta, z budynkami i inwentarom, cana 20.000 zł., zrazu płacić 12.000 zł.

Haspadarka 80 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica i żyta, z budynkami, inwentarom, cana 45.000 zł., zrazu płacić 30.000 zł.

Haspadarka 60 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami i inwentarom, cana 30.000 zł. zrazu płacić 20.000 zł.

Haspadarka 54 mrh. ziamli z budynkami i inwentarom na jakoj rodzić pšanica, cana 25.000 zł., zrazu płacić 12.000 zł.

Haspadarka 85 mrh. ziamli z budynkami i inwentarom, cana 40.000 zł., zrazu płacić 20.000 zł.

Haspadarka 53 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami i inwentarom, cana 20.000 zł., zrazu płacić 10.000 zł.

Haspadarka 64 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j żyta, z budynkami i inwentarom, cana 45.000 zł., płacić zrazu 30.000 zł.

Haspadarka 98 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, 5 mrh. fruktowaha sadu, dom 8 pakojaŭ, ad Paznani 14 klm., z żywym i niażywym inwentarom, cana 100.000 zł., zrazu płacić 60.000 zł.

Haspadarka 61 morh ziamli, na jakoj rodzić pšanica j żyta, z budynkami i inwentarom, cana 40.000 zł., zrazu płacić 20.000 zł.

Haspadarka 42 mrh. z budynkami i inwentarom, ziamla pšaničnaja, cana 15.000 zł., zrazu płacić 10.000 zł.

Haspadarka 175 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j żyta, z budynkami i inwentarom, cana 39.000 zł., zrazu płacić 25.000 zł.

Haspadarka 300 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami i inwentarom, dom, 6 pakojaŭ, na Pamorji, cana 120.000 zł., zrazu płacić 55.000 zł.

Haspadarka 41 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j żyta, z budynkami i inwentarom, dom 5 pakojaŭ, cana 22.000 zł., zrazu płacić 15.000 zł.

Haspadarka 90 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami i inwentarom, cana 45.000 zł., zrazu płacić 25.000 zł.

Haspadarka 50 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami i inwentarom, cana 35.000 zł., zrazu płacić 20.000 zł.

Haspadarka 190 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami i inwentarom, dom 6 pakojaŭ, 16 klm. ad Paznani, cana 100.000 zł., zrazu płacić 50.000 zł.

Haspadarka 64 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j żyta, dom 2 pakoji i kuchnia, budynki murawanyja, z żywym i niażywym inwentarom, ziamla kala domu, ad pawiatowaha miasta 5 klm., cana 14.000 zł., zrazu płacić 10.000 zł.

Haspadarka 73 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j żyta, z budynkami i inwentarom, cana 36.000 zł., zrazu płacić 20.000 zł.

Haspadarka 140 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica j żyta, budynki murawanyja, z żywym niażywym inwentarom, cana 50.000 zł., zrazu płacić 25.000 zł.

Haspadarka 39 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami i inwentarom, cana 16.000 zł., zrazu płacić 12.000 zł.

Haspadarka 80 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami i inwentarom, cana 45.000 zł., zrazu płacić 20.000 zł.

Haspadarka 68 mrh. ziamli, z budynkami i inwentarom, na jakoj rodzić pšanica, cana 20.000 zł., zrazu płacić 15.000 zł.

Haspadarka 93 mrh. ziamli, na jakoj rodzić pšanica, z budynkami i inwentarom, cana 50.000 zł., zrazu płacić 20.000 zł.

Aprača wyżejuspomnienych haspadarak maju jšče šmat bolšych i mienšych, z żywym i niażywym inwentarom, z budynkami, pradajucca cia-

pier. U razie przyjazdu prosim brać z saboj hatouku 5—10.000 zł na zadatak.

Padpisku przyjmaŭe Firma Sowiński, właśnik St. Paterek. Poznań, św. Marcina 22, telefon 18—97 u padworyšcy.

ARENDY.

Haspadarka 54 marhi, z budynkami, inwentarom, addajecca ŭ arendu na 10 hadoŭ, paw. Paznań. Warunki takija: 5.500 zł., z morha 50 klm. żyta.

Haspadarka 50 marhoŭ, z budynkami, inwentarom, addajecca ŭ aredu na 9 hadoŭ, paw. Września. Warunki: 9000 zł. z marha 75 klm. żyta.

Haspadarka 121 morh, z budynkami, inwentarom, addajecca ŭ arendu na 10 hadoŭ. Dom 8 pakojaŭ, ad paw. miasta Gniezna 4 klm. Warunki: 16.000. zł. z marha pa 60 kg. żyta.

Haspadarka 240 marhoŭ z budynkami, inwentarom addajecca ŭ arendu na 8 h. Ad miasta Paznani 5 klm. Warunki: 28.000 zł. z marha 50 klm. żyta.

Haspadarka 400 marhoŭ u bolšym pawiatowym mieście, wyšejšyja školy, himnazii, z budynkami, inwentarom, addajecca ŭ arendu na 10 h. Warunki: 60.000 zł., dom 5 pakojaŭ, z marha 50 klm. żyta, ad Paznani 40 klm.

Haspadarka 310 mrh., dom 7 pakojaŭ, budynki murawanyja, z żywym i niażywym inwentarom. Warunki: 27.000 zł., ad miasta 4 klm., z marha 50 klm. żyta, pawiet Września.

Haspadarka 119 mrh., 2 klm. ad miasta, z budynkami, inwentarom, dom 3 pakoji, addajecca ŭ arendu na 8 h. Warunki 18.000 zł. z marha 75 klm. żyta, pawiet Szamotuły.

Haspadarka 80 mrh. 15 klm. ad Paznani, pry čyhuncy, dom 5 pakojaŭ, addajecca ŭ arendu na 10 h., z żywym i niażywym inwentarom, z marha 70 klm. żyta hrošyma žapłacić treba 12.000 zł.

Usie arendy wolnyja i ŭ razie przyjazdu prosim brać hrošy hatoukaj na zadatak.

Firma Sowiński, właśnik St. Paterek, Poznań, św. Marcina Nr. 22, tel. 18—97 u padworyšcy.

Pry kupli prosim paklikacca na našu hazetu.
Admin. „B. Krynicy“.